

HW. 28.01.2021

Sylabus na rok akademicki: 2020-2021

Cykl kształcenia: 2020-2026

Opis przedmiotu kształcenia

Nazwa modułu/przedmiotu	ANATOMIA Anatomy		Grupa szczegółowych efektów kształcenia											
		Kod grupy A	Nazwa grupy Biomedyczne i humanistyczne podstawy farmacji											
Wydział	Farmaceutyczny													
Kierunek studiów	FARMACJA													
Jednostka realizująca przedmiot	Katedra i Zakład Podstaw Nauk Medycznych													
Specjalność														
Poziom studiów	jednolite magisterskie X I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐													
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne													
Rok studiów	I rok	Semestr studiów:	X zimowy ☐ letni											
Typ przedmiotu	X obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolnego wyboru/ fakultatywny													
Rodzaj przedmiotu	☐ kierunkowy X podstawowy													
Język wykładowy	X polski ☐ angielski ☐ inny													
* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając ☐ na X														
Liczba godzin														
Forma kształcenia														
	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne - magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego-obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)														
Kształcenie zdalne synchroniczne	15		15										45	
Kształcenie zdalne asynchroniczne														
Semestr letni:														

Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)															
Kształcenie zdalne synchroniczne															
Kształcenie zdalne asynchroniczne															
Razem w roku:															
Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)															
Kształcenie zdalne synchroniczne	15		15										45		
Kształcenie zdalne asynchroniczne															
Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)															
C1. Poznanie budowy narządów wewnętrznych.															
C2. Poznanie mechanizmów współdziałania narządów w ramach układów narządowych w organizmie człowieka.															
C3. Przygotowanie do zrozumienia zagadnień fizjologii człowieka															
Macierz efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów uczenia się oraz formy realizacji zajęć:															
Numer efektu uczenia się przedmiotowego	Numer efektu uczenia się kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi				Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się (formujące i podsumowujące)				Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol					
W 01	A.W4.	- zna i rozumie budowę anatomiczną organizmu ludzkiego i podstawowe zależności między budową i funkcją organizmu w warunkach zdrowia i choroby				- trzy śródsesemestralne e-kolokwia cząstkowe z materiału ćwiczeń i wykładów - udział w części audytoryjnej ćwiczeń (ZAJĘCIA ZDALNE)				WY CA SK					
U 01	A.U3.	- potrafi stosować mianownictwo anatomiczne do opisu stanu zdrowia				- trzy śródsesemestralne e-kolokwia cząstkowe z materiału ćwiczeń i wykładów - aktywny udział w części audytoryjnej ćwiczeń				WY CA SK					
K 01		- dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb				- trzy śródsesemestralne e-kolokwia cząstkowe				WY CA SK					

		edukacyjnych	z materiału ćwiczeń i wykładów - aktywny udział w części audytoryjnej ćwiczeń	

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK – samokształcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokuja państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 3

Umiejętności: 2

Kompetencje społeczne: 1

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	30
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	45
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	75
Punkty ECTS za moduł/przedmiotu	3
Uwagi	

Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty uczenia się)

WYKŁADY (zdalne synchroniczne)

1. Organizm jako całość. Komórki, tkanki, narządy i układy. Części ciała i okolice ciała. Jamy ciała. Płaszczyny ciała.
2. Budowa anatomiczna i histologiczna kości. Szkielet człowieka. Połączenia kości, stawy.
3. Układ mięśni poprzecznie prążkowanych szkieletowych. Podział i ogólna budowa mięśni. Ściegna, budowa.
4. Budowa anatomiczna ośrodkowego układu nerwowego. Rodzaje komórek i włókien nerwowych. Podział anatomiczny mózgowia.
5. Pień mózgu. Drogi nerwowe. Budowa nerwów obwodowych: rdzeniowych i czaszkowych.
6. Opony mózgowia. Przestrzenie podoponowe. Płyn mózgowo rdzeniowy i jego skład.
7. Tkanka glejowa. Bariery mózgowe.
8. Unaczynienie mózgowia. Unaczynienie rdzenia kręgowego.
9. Budowa anatomiczna układu wegetatywnego. Budowa i położenie zwojów układu współczulnego i zwojów układu przywspółczulnego.
10. Budowa anatomiczna układu chłonnego. Naczynia układu chłonnego i krążenie chłonki. Połączenia z układem krwionośnym
11. Budowa anatomiczna i topografia narządów układu sercowo-naczyniowego i układu oddechowego.
12. Struktura i lokalizacja komórek i narządów układu immunologicznego.
13. Budowa anatomiczna i topografia układu pokarmowego i narządów gruczołowych przewodu pokarmowego: wątroby i trzustki.
14. Budowa anatomiczna i topografia układu moczowego. Budowa układu rozrodczego..
15. Budowa anatomiczna i topografia gruczołów dokrewnych.

Seminaria

ĆWICZENIA (zdalne synchroniczne)

1. Rodzaje tkanek, charakterystyka morfologiczna. Tkanka nabłonkowa i tkanki łączne, charakterystyczne cechy budowy, przykłady występowania. Rodzaje i budowa gruczołów. Typy połączeń międzykomórkowych. Morfologia porównawcza komórek krwi. Struktura erytrocytów. Klasyfikacja leukocytów, charakterystyczne cechy budowy. Budowa histologiczna czerwonego szpiku kostnego. Hemopoeza, charakterystyka morfologiczna poszczególnych stadiów rozwojowych krwinek. Anatomia i histologia narządów limfoblastycznych; budowa grasicy, węzłów chłonnych, śledziony, migdałków.
2. Budowa anatomiczna mięśni szkieletowych, budowa histologiczna włókien mięśniowych gładkich i poprzecznie prążkowanych szkieletowych. Synapsa nerwowo-mięśniowa.
3. Receptory czucia i ich rodzaje. Anatomia i budowa mikroskopowa narządów zmysłów: smaku i węchu. Budowa i rozmieszczenie receptorów dotyku, ciepła i zimna; proprio- i interoreceptory. Budowa anatomiczna i histologiczna narządów wzroku, słuchu i równowagi.

Mikroskopowa budowa siatkówki. Rdzeń kręgowy jako podłoże morfologiczne łuku odruchowego. Układ piramidowy i pozapiramidowy. Anatomia i histologia mózdzku. Twór siatkowaty.

4. Budowa anatomiczna serca. Budowa mikroskopowa tkanki mięśniowej poprzecznie prążkowanej sercowej. Struktura układu przewodzącego serca. Podział i budowa mikroskopowa naczyń krwionośnych. Typy naczyń włosowatych, budowa ściany.

5. Anatomia narządów układu oddechowego. Budowa mikroskopowa ściany pęcherzyka płucnego. Skład morfologiczny bariery powietrze-krew.

6. Anatomia nerki. Budowa histologiczna nefronu. Budowa mikroskopowa błony filtracyjnej. Unaczynienie nerki. Budowa i lokalizacja aparatu przykłębuszkowego. Anatomia dróg wyprowadzających mocz.

7. Anatomiczny podział układu pokarmowego. Anatomia i histologia przełyku, żołądka, jelita cienkiego i grubego. Budowa histologiczna błony śluzowej żołądka, budowa i rodzaje gruczołów żołądkowych. Anatomiczny podział jelita cienkiego, cechy budowy błony śluzowej jelita cienkiego. Jelito grube, cechy budowy ściany jelita grubego.

8. Gruczoły przewodu pokarmowego; budowa anatomiczna i histologiczna ślinianek, wątroby, trzustki. Rodzaje gruczołów ślinowych; różnice w budowie. Charakterystyka morfologiczna dróg wyprowadzających żółć. Anatomia wątrobowego układu krążenia. Charakterystyka morfologiczna trzustki, budowa części zewnątrzwydzielniczej i wewnątrzwydzielniczej.

9. Budowa narządów płciowych męskich. Charakterystyka morfologiczna dróg rodnych kobiety. Budowa gruczołu mlekowego. Budowa łożyska. Krążenie płodowe.

Inne

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. - Michajlik A., Ramotowski R.: Anatomia i fizjologia człowieka. Wyd. 5, Warszawa 2013.

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. - Waugh A., Grant A.: Ross&Wilson - Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby. Ćwiczenia Wydanie I polskie, Elsevier Urban &Partner, Wrocław, 2010

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)

- sala ćwiczeń, rzutnik multimedialny, mikroskopy optyczne, wirówki hematologiczne
- sala seminaryjna, rzutnik multimedialny, filmy dydaktyczne dotyczące treści kształcenia przedmiotu,
- platforma internetowa BBB, TestPortal

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

Podstawowa wiedza z zakresu biologii człowieka

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny) UWAGA! Warunkiem zaliczenia przedmiotu nie może być obecność na zajęciach.

1. zdanie 3 e-kolokwiiów cząstkowych śródsesestralnych z anatomii z materiału ćwiczeń (każde: 10 pytań testowych jednokrotnego wyboru), (platform internetowa TestPortal)
3. możliwość poprawy (2-krotna) niezdanego kolokwium z materiału ćwiczeń: poprawa 1 i 2 – test w systemie elektronicznym (10 pytań testowych) w wyznaczonych w Programie ćwiczeń terminach „Popraw kolokwiiów”; (platforma internetowa TestPortal)
4. Przedmiot kończy się zaliczeniem (bez oceny).

Inne

Ocena:	Kryteria zaliczenia przedmiotu na ocenę:
Bardzo dobra (5,0)	
Ponad dobra (4,5)	
Dobra (4,0)	
Dość dobra (3,5)	
Dostateczna (3,0)	
	Kryteria zaliczenia przedmiotu na zaliczenie (bez oceny)
zaliczenie	<i>jak podano wyżej w warunkach uzyskania zaliczenia przedmiotu</i>

Ocena:	Kryteria oceny z egzaminu:

Bardzo dobra (5,0)	
Ponad dobra (4,5)	
Dobra (4,0)	
Dość dobra (3,5)	
Dostateczna (3,0)	

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot:	Katedra i Zakład Podstaw Nauk Medycznych
Adres jednostki:	ul. Borowska 211, 50-556 Wrocław
Numer telefonu:	71 7840478
E-mail:	wf13@umed.wroc.pl

Osoba odpowiedzialna za przedmiot (koordynator):	Prof. dr hab. Kazimierz Gąsiorowski
Numer telefonu:	71 7840476
E-mail:	kazimierz.gasiorowski@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia:

Imię i nazwisko:	Stopień / tytuł naukowy lub zawodowy:	Dyscyplina naukowa:	Wykonywany zawód:	Forma prowadzenia zajęć:
Ewa Barg	dr hab.	n. medyczne	Lekarz, nauczyciel akademicki	wykłady, ćwiczenia
Kazimierz Gąsiorowski	Prof. dr hab	n. med.	Lekarz, nauczyciel akademicki	wykłady, ćwiczenia
Jadwiga Barbara Brokos,	dr n. farm	n. farm.	Biolog, nauczyciel akademicki	wykłady, ćwiczenia
Agnieszka Dobosz	dr n. farm.	n. farm.	Biol. Med., nauczyciel akademicki	ćwiczenia
Katarzyna Gębczak,	dr n. med.	n. farm.	Biol. Med., nauczyciel akademicki	ćwiczenia
Helena Moreira,	dr n. farm.	n. farm.	nauczyciel akademicki, diagnosta laboratoryjny	ćwiczenia
Tomasz Gębarowski,	dr n. med.	n. farm.	Biol. Med., nauczyciel akademicki	ćwiczenia
Łucja Cwynar-Zajac	dr inż.	n. med.	Biol. Med., nauczyciel akademicki	ćwiczenia
Marta Hetman	doktorant	n. med.	Lekarz, nauczyciel akademicki	ćwiczenia
Joanna Roguska	doktorant	n. med.	Lekarz, nauczyciel akademicki	ćwiczenia

Data opracowania sylabusu

28.01. 2021 r.

Imię i nazwisko autora (autorów) sylabusu:

Prof. dr hab. Kazimierz Gąsiorowski

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

dr hab. Ewa Barg

Podpis Dziekana Wydziału zlecającego przedmiot:

Uniwersytet Medyczny
im. Piłsudskiego w Wrocławiu
WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY
DZIEKAN
dr hab. Marcin Maczyński

Uniwersytet Medyczny w Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD
PODSTAW NAUK MEDYCZNYCH
kierownik
dr hab. ft. med. Ewa Barg